

greppa näringen

Verksamhetsberättelse 2019

Innehållsförteckning

Året i korthet	3
Inledning	4
Bakgrund	5
Medlemsstatistik	6
Utförda rådgivningar 2019	7
Rådgivarna och rådgivningsexperterna	8
Utbildningar för rådgivare	9
Aktiviteter i länen 2019 vid sidan av enskild rådgivning	11
Information och marknadsföring	14
Viktig basfakta hålls uppdaterad genom Greppa Näringen	16
Greppa Näringens medarbetare under 2019	17
Året i siffror	18

Omslagsfoto övre: Mårten Svensson
Omslagsfoto undre: Alexander Regnér
Layout: Hellsten Kommunikation

Året i korthet

321 nya medlemmar i Greppa Näringen

---

2 691 nya användare av växtnäringsbalanser tillkom på nätet

46,2 miljoner kronor kostade verksamheten

---

228 rådgivare från 58 företag utförde rådgivningen, varav 7 länsstyrelser

---

2 249 rådgivningar genomfördes totalt under året

---

34 procent av rådgivningarna innefattade att göra en växtnäringsbalans

---

157 rådgivningar om våtmark genomfördes totalt under året

---

265 startbesök genomfördes

---

8 vattendragsgrupper med totalt 65 deltagare (alla i Östergötland)

---

23 fortbildningskurser för rådgivare genomfördes

---

35 Rådgivarnytt till **692** rådgivare publicerades

---

82 digitala nyhetsbrev till **2 460** prenumeranter publicerades

---

Greppa Näringen träffade lantbrukare på bland annat Borgeby Fältdagar och Brunnby Lantbrukardagar.

321

Nya rådgivningsmedlemmar
tillkom under året

Inledning

Våren 2019 präglades fortfarande av torkan som rådde sommaren 2018 och vi såg ett ökat intresse för rådgivning om grovfoder. Antalet startbesök var ungefär lika stort 2019 som året innan och i norrlandslänen utfördes betydligt fler rådgivningar än vad som gjorts under tidigare år. Tyvärr blev det totala antalet rådgivningar färre än 2018, vilket flera länsstyrelser förklarar med minskad tillgång till rådgivare. Under året utfördes dock ett stort antal fältdagar med olika teman, så aktiviteten i länen var ändå god.

Under året påbörjade vi ett arbete med att ta fram två nya rådgivningsbesök, miljörådgivning för hästföretagare och alternativ till användning av glyfosat. Greppa Näringens enskilda rådgivning fick även extra medel till att utöka rådgivning för minskade ammoniakförluster, framförallt genom åtgärder i utfodringen. Arbetet med att ta fram nya underlag påbörjades.

Under hösten genomfördes ett omfattande rådslag med lantbrukare (LRF) och rådgivare om vad som är viktigast att fokusera på inom lantbruket och Greppa Näringen för att bidra till positiva miljö- och klimateffekter i framtiden. Lantbrukarna önskade bland annat mer av ett helhetsgrepp för gårdens hållbarhet och vill medverka till att sätta mål för sin verksamhet avseende miljö, klimat och lönsamhet samt även ha rådgivning om biologisk mångfald. Med utgångspunkt från dessa möten förberedde vi en strategi inför arbetet med nästa period inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Visionen blev "Greppa Näringen – hållbarhetsklivet för svenskt lantbruk".

Under året presenterade vi Greppa Näringen och vårt arbete vid internationella konferenser i Danmark och England samt även för EU kommissionen i Bryssel. För oss är det tydligt att många i vår omvärld är nyfikna på Sveriges arbete med frivilliga miljöåtgärder.

Ett nära samarbete med Havs- och Vattenmyndighetens projekt LEVA, lokalt åtgärdsarbete för ett renare vatten, påbörjades under året i ett 20-tal pilotområden. Ambitionen är att åtgärdsamordnarna ska erbjudas att delta på Greppa Näringens fortbildningskurser och att rådgivarna och samordnarna ska dra nytta av varandra i arbetet med att identifiera och erbjuda lantbrukarna kostnadseffektiva åtgärder.

Tack alla som bidragit till ännu ett aktivt år i Greppa Näringen.

Stina Olofsson, projektledare

Foto: Alexander Regnér

Bakgrund

Basen i Greppa Näringen är den enskilda rådgivningen som syftar till att lantbrukaren ska genomföra kostnadseffektiva miljö- och klimatåtgärder på gårdsnivå. Greppa Näringens lantbrukare brukar tillsammans nära hälften av Sveriges åkerareal och ca 8 100 lantbrukare får återkommande gårdsbesök.

Projektet har funnits sedan 2001 och drivs i samarbete mellan Jordbruksverket, LRF och länsstyrelserna samt ett stort antal företag i lantbruksbranschen. Greppa Näringen leds av Jordbruksverket och länsstyrelsernas roll är att upphandla rådgivningen från lantbrukets rådgivningsföretag samt anordnar fältdagar och lantbrukarkurser. LRF spelar en viktig roll i kontakten med lantbrukarna, både regionalt och nationellt.

Den centrala arbetsgruppen tar bland annat fram nya rådgivningsmoduler, anordnar kurser för rådgivare, tar fram rådgivningsunderlag, samt arbetar med kommunikation och mark-

nadsföring. Genom att delta på de stora lantbruksmässorna möter projektledningen för Greppa Näringen rådgivare och lantbrukare. Rådgivningsexperten är knutna till projektet, vilka övriga rådgivare kan kontakta med frågor om hur rådgivningen bör läggas upp och för att få tips. Experternas erfarenheter bidrar till att material och råd kan hållas aktuella.

Nya forskningsrön och annan ny kunskap påverkar arbetet och gör att lantbrukarnas intresse för olika rådgivningar varierar över tid. Digital teknik används för rådgivarkurser och för tjänster på webbplatsen som till exempel högupplösta satellitbilder och resultat från mätningar med sensor.

Greppa Näringen har en unik databas över gårdarna och rådgivningen, som används för att rapportera om jordbrukets miljöarbete. Att resultat kan redovisas är viktigt för att visa på att arbetet gör nytta för miljön och företagen.

Foto: Mårten Svensson

Medlemsstatistik

Greppa Näringen hade 8 100 aktiva medlemmar under 2019, vilket var en ökning med 321 medlemmar från föregående år. 265 av de nya medlemmarna fick ett startbesök då en rådgivningsplan tas fram. Flest startbesök gjordes i Skåne följt av Östergötland och Västra Götalands län. Ytterligare 2 075 lantbrukare har tidigare fått rådgivning men hör nu till kategorin klara eller för närvarande inte prioriterade för ytterligare rådgivning. 2 300 har fått rådgivning enbart om våtmarker och växtskydd inom vattenskyddsområden och 300 enbart om energieffektivisering. Totalt blir det 12 775 lantbrukare som har nåtts av Greppa Näringens enskilda rådgivning.

Greppa Näringen har kvartalsvisa nöjdhetsundersökningar där en tredjedel av de lantbrukare som fått rådgivning under perioden blir uppringda och får svara på frågor om vad de tycker om rådgivningen och Greppa Näringen i stort. Undersökningen ger ett nöjdhetsindex på 81 för den senaste rådgivningen som lantbrukaren har fått, vilket räknas som mycket högt. De rådgivningar som fått allra högst betyg är "Utfodringskontroll nöt" och "Våtmarksplanering". Lantbrukarna är också mycket nöjda med Greppa Näringen i stort, med ett index på 75 vilket räknas som högt.

8 100 aktiva
medlemmar i Greppa Näringen

Utförda rådgivningar 2019

		Stockholm	Västerbotten	Norrbottn	Uppsala	Södermanland	Östergötland	Jönköping	Kronoberg	Kalmar	Gotland	Blekinge	Skåne	Halland	V. Götaland	Värmland	Örebro	Västmanland	Dalarna	Gävleborg	Västernorrland	Jämtland	TOTALT
Modul		AB	AC	BD	C	D	E	F	G	H	I	K	M	N	O	S	T	U	W	X	Y	Z	
1AA	Startbesök	6	2	0	8	12	41	16	3	16	18	3	60	15	38	0	5	4	10	6	0	2	265
1B	Uppföljningsbesök	2	0	0	10	8	18	17	2	15	12	2	23	18	55	10	10	0	0	0	0	0	202
10B	Näringsbalans växtodling	0	0	0	1	0	3	0	0	0	2	1	38	6	29	0	2	2	0	0	0	0	84
10D	Näringsbalans djurgård	2	6	0	2	3	7	6	2	8	6	0	21	37	53	2	2	1	2	1	3	0	164
40B	Näringsbalans mjölkgård	1	0	0	0	2	0	0	0	0	2	3	18	2	14	1	0	0	0	0	0	0	43
11Aa	Kvävestrategi växtodling	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	11	0	3	0	0	0	0	0	0	0	18
11Ab	Kvävestrategi djurgård	0	0	0	0	1	5	8	1	19	1	0	5	4	3	2	1	0	2	0	0	0	52
11B	Fosforstrategi	0	1	0	3	7	7	1	1	4	0	0	9	1	15	1	5	3	0	0	0	1	59
11C	Potatis kväve o fosforstrat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
11D	Grönsaker N o P strategi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
11E	Eko N o P strategi	2	0	0	1	3	0	4	1	4	0	0	0	0	6	4	0	0	0	0	0	0	25
12A	Markpackning	3	0	0	2	0	7	1	0	3	1	2	9	0	7	5	0	5	0	0	0	0	45
12B	Växtföljder	0	0	0	0	0	8	5	0	4	2	2	10	1	10	4	0	0	0	0	0	0	46
13A	Växtskydd hantering	0	0	0	0	0	5	0	2	8	0	2	24	0	18	0	1	0	0	0	0	0	60
13C	Växtskydd vattenskydd	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	17	7	0	0	2	0	0	0	0	0	29
13D	Växtskydd potatis 13D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
13I	Växtskydd IP	0	0	0	2	0	2	0	0	2	0	0	18	2	10	1	0	0	0	0	0	0	37
14A	Våtmark anläggning	1	0	0	8	13	5	0	3	12	0	9	36	24	27	2	1	2	0	0	0	0	143
14B	Våtmark skötsel	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	2	3	0	5	0	0	0	0	0	0	0	14
14D	Dränering	2	0	0	6	4	10	2	0	8	0	4	8	0	21	9	7	1	0	0	0	0	82
14U	Underhåll av diken	1	0	0	0	7	9	0	0	0	0	0	7	0	5	3	4	0	8	1	0	0	45
15A	Grovfoderodling	2	3	0	5	2	30	18	3	20	12	0	20	4	8	3	1	5	2	0	8	16	162
16A	Precisionsodling	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	5	15	20	1	0	0	0	0	0	0	45
16B	Test mineralgödselsprid.	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	13
20A	Klimatkollen växtodling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	11	3	1	1	0	0	1	1	0	0	21
20B	Klimatkollen djur	0	0	0	0	8	10	6	1	7	16	1	15	2	14	4	0	0	2	1	10	0	97
21C	Energikollen djurhållning	1	0	0	3	6	4	8	2	2	5	0	6	1	4	0	2	1	5	1	0	3	54
30A	Stallmiljö	1	0	0	1	0	1	0	0	1	2	0	6	0	2	0	0	1	0	0	0	0	15
30C	Stallmiljö nybyggnad	0	0	0	6	5	11	10	0	6	14	0	20	3	12	0	0	2	6	1	0	0	96
41A	Utfodring mjölk	5	5	0	4	13	6	7	3	27	10	0	6	11	9	2	9	3	1	0	4	7	132
41B	Utfodring nöt	0	9	0	1	8	8	16	8	9	9	0	23	11	11	4	0	1	0	0	4	3	125
41C	Endagars utfodring	0	0	0	3	1	0	2	3	5	2	0	2	0	3	0	1	0	0	0	3	0	25
42A	Betesstrategi	4	1	0	0	3	4	14	2	0	1	0	0	1	5	2	0	0	5	2	2	0	46
	TOTALT	34	27	0	67	107	209	141	38	186	117	32	435	168	419	61	53	31	44	14	34	32	2249

Rådgivarna och rådgivningsexperterna

Under 2019 har 228 rådgivare från 58 företag varav sju länsstyrelser utfört rådgivningen. Rådgivningen finns tillgänglig i hela landet med vissa variationer beroende på lokala förutsättningar, efterfrågan samt tillgång till rådgivare.

Under året har vi haft god hjälp av våra rådgivningsexperter. De fungerar som bollplank till rådgivarna i svåra frågor om rådgivningarna och även som ämnesexperter. De får ofta hjälpa oss i arbetet med underlagsmaterial och när vi håller kurser. Rådgivningsexperterna arbetar i nära samarbete med oss på Greppa Näringen centralt.

Rådgivningsexpert Carin Clason ansvarar för klimatkollen. Foto: Lars Danielsson

228 rådgivare från **58**
företag har utfört rådgivningen under 2019

Utbildningar för rådgivare

Uppskattade kurser för rådgivare

Greppa Näringens rådgivare är avgörande för att den enskilda rådgivningen ska bli framgångsrik. Utan dem skulle Greppa Näringen inte finnas. Därför lägger vi en hel del engagemang på att kompetensutveckla rådgivare.

Greppa Näringen erbjuder både kurser på distans och på olika orter runt om i landet. Totalt erbjöd vi kurser vid 22 tillfällen under 2019 med totalt 320 deltagare. Kursdeltagarna är nöjda med kurserna. Genomsnittlig nöjdhet för samtliga kurser 4,0. Jordbruksverkets projekt om vattenhushållning hjälpte oss att hålla kurser om att starta och driva vattendragsgrupper och om ett erfarenhetsutbyte från rådgivningarna om underhåll av dränering och underhåll av diken. De är exempel på två kurser som fick höga nöjdhetssiffror. Vi fick även hjälp av Jordbruksverkets projekt om energi och klimat med att utbilda rådgivare inom energikartläggning.

För att arbeta som rådgivare inom Greppa Näringen krävs att rådgivaren har deltagit i en introduktionskurs för nya rådgivare under två dagar. Under 2019 höll vi kursen i början av november i Linköping och vi hade 26 deltagare. Det är många företag som satsar på att utbilda sina nya rådgivare så att de kan arbeta med Greppa Näringen.

Vi erbjuder kurser på distans för rådgivarna så att så många som möjligt av landets rådgivare ska kunna vara med. Under 2019 erbjöds 11 av 22 kurser på distans och några är också filmade så att man kan ta del av dem i efterhand. Distanskurserna är oftast kortare genomgångar från en upp till maximalt tre timmar medan kurserna där vi träffas, är en eller två heldagar.

Underlagsmaterial rustar rådgivarna

Vi håller underlaget till Greppa Näringens rådgivningar uppdaterat på webbplatsen för rådgivare. Ungefär 20 av de 35 rådgivningssidorna på webbplatsen har fått nytt eller uppdaterat material under året. Läs mera om våra rådgivningar och underlagsmaterial på adm.greppa.nu/. Vi har flera samarbeten med andra projekt inom Jordbruksverkets rådgivningsenhet, såsom Växtskyddscentralerna vilka hjälper oss med rådgivning om växtskydd, projektet Vattenhushållning håller i rådgivningar om vattenfrågor och Minskad energi- och klimatpåverkan, i rådgivningar om energikartläggning.

Deltagare på kursen Stallgödselspridning i teori och praktik ute i fält den 24 oktober utanför Mjölby. Foto: Pernilla Kvarmo

Rekommendationer för gödsling och kalkning 2020 är ett viktigt underlag för våra råd i Greppa Näringen

Tabell 1. Greppa Näringens kurser för rådgivare 2019

Kurs	Ort	Datum	Deltagare
Grundkurs VERA, kvartal 1	Distans	2019	4
Grundkurs VERA, kvartal 2	Distans	2019	2
Grundkurs VERA, kvartal 3	Distans	2019	1
Grundkurs VERA, kvartal 4	Distans	2019	7
Erfarenhetsutbyte om rådgivning om energi	Skype	6 feb	15
Hur får mina råd önskad effekt hos lantbrukarna	Linköping	23 jan	21
Jordbruket och klimatet	Linköping	30-31 jan	35
Räkna på stallbalanser i VERA	Skype	13 feb	11
Räkna på stallbalanser i VERA	Skype	28 feb	11
Klimatkollen modulkurs	Nässjö	12 mars	12
Webbinarium Mjolk på gräs och biprodukter – miljö och ekonomi	Skype	11 april	20
Kortvariant av introduktionskurs för rådgivningschefer och HaV-projektet	Skype	12 april	18
Belysning i olika stallmiljöer	Linköping	20 maj	23
Erfarenhetsutbyte om rådgivning om diken och dränering (modul 14D och 14U)	Skype	4 juni	10
Starta och driva vattendragsgrupper	Katrineholm	18 sept	18
Matsvinn och förluster eller resurser och ökat värde	Skype	26 sept	10
Skypekurs om WebbGIS	Skype	2 okt	19
Modulkurs integrerat växtskydd	Nässjö	15 okt	8
Stallgödselspridning i teori och praktik	Mjölby	24 okt	13
Introduktionskurs för nya rådgivare inom Greppa Näringen	Linköping	6-7 nov	26
Erfarenhetsutbyte om rådgivning klimatollen	Skype	11 nov	10
Erfarenhetsutbyte om rådgivning kring grovfo-der - odling och utfodring	Alvesta	26 nov	26

Summa 22 kurser och 320 deltagare

320
deltagare över
22 kurser

Aktiviteter i länen 2019

vid sidan av enskild rådgivning

Blekinge

Aktivitet	Tema
Träff	Vallkväll med Hushållningssällskapet, LRF och Växa
Kurs	Grovfoder
Kurs	Insektsbetning potatisodling utan insektsbetning
Kurs	Integrerat växtskydd med prognos- och varning i spannmål
Kurs	Täckdikningsdag

Dalarna

Aktivitet	Tema
Kurs	Bevattnings
Kurs	Klimatanpassning
Kurs	Potatis växtskydd/ogräs IPM
Fältvandring X 2	Minskade växtnäringsförluster

Gotland

Aktivitet	Tema
Fältvandring	Vall-Rally
Studiebesök	Fokus på friska kalvar – byggnation, smittskydd m.m.
Kurs	Jordhälsa – vad är det? Hur mäts och förbättras den
Föreläsning	Fokus på friska kalvar – utfodring m.m
Samverkans-aktivitet	Deltagande i Mjolk – och Nötköttstag

Gävleborg

Aktivitet	Tema
Kurs	Markpackning, mullhalt och bördighet
Kurs	Kvävestrategi , Kvävedag - Gödsel rätt
Fältvandring	Två fältvandringar med tema Växtskydd
Samverkans-aktivitet	Medverkat vid 1-2 utbildningstillfällen för kommunens miljöhandläggare. Växtnäring och växtskydd. Informerat om Greppa Näringen.

Halland

Aktivitet	Tema
Kurs	Grovfoder när det kniper halvdag, Hjärtared
Träff på gård och i sal	I samband med torkan grovfoderbrist- Vad kan man utfodra med och hur fungerar det?
Kurs	Bevattnings, våtmark, vattenuttag
Studieresa	Reglerbar dränering (Bottorps gård Vassmolösa, fam Cedergran Christinelunds gård)
Studieresa	Tullstorpsån Lantbruksnytt hösten 2019
Samverkans-aktivitet	Om läckage om näringsläckage skydds zoner och kalkning med LEVA

Jönköping

Aktivitet	Tema
Kurs	Diken o dränering
Kurs	Stallgödsel- kvävestrategi, 2 träffar
Kurs	Grovfoderproduktion lamm, 2 träffar
Kurs	Grovfoderproduktion nöt
Kurs	Betesplanering lamm
Kurs	Lammproduktion med flera träffar: intro, utfodring, bygg, bete
Demo	Maskinvisning vid hushållningssällskapets landskapsmöte

Kalmar

Aktivitet	Tema
Branschdag häst	Växtnäringsförluster
Kurs	Dike och dränering
ERFA-grupp	lökodling, IPM
Kurs	Glyfosat, teknik och nya strategier!
Fältvandring	Grovfoderträff på Torslunda försöksstation
Kurs	Växtnäringsläckage, häst
Kurs	Jordhälsa
Fältvandring	Ogräs i pottais
Kurs	Åkerböna som livsmedel
Kurs	Dränering
Fältvandring	Precisionsodling, två tillfällen
Kurs	Solceller, två tillfällen
Medverkan på årsmöte, LRF	Växtföljd och bördighet
Kurs	Optimerad bevattning
Kurs	Vattenhushållning
Info-kvällar i kommuner (5 träffar)	Info om Greppa

Kronoberg

Aktivitet	Tema
Infoträff	Säkert växtskydd fruktodling
Infoträff	Växtskydd i vattenskyddsområde
Infoträff X 2	Bra vallfoder till får
Fältvandring	Fruktodlingsråd om växtskydd och näring
Fältvandring	Byggträff nötstall
Artikel info/demo	Nytt stall i Strömhult
Artikelinfo/demo	Byggträff i Norrhult

Skåne

Aktivitet	Tema
Fältvandring	Risker för miljöpåverkan
Fältvandring	Gårdsvandring miljö
Fältvandring	Mellangrödor grönsaker och potatis
Fältvandring	Mekanisk ogräsbekämpning lök
Fältvandring X 2	Anläggning och skötsel av våtmarker
Kurs	Fortsättningskurs precisionsodling
Kurs	Anpassad växtnärsanvändning
Kurs	Fårbyggnation
Kurs X 4	Solcellsanläggning
Kurs	Ventilation och Klimatisering
Kurs	Olika problemområden
Kurs X 3	Byggtekniska lösningar
Kurs X 3	Bördighetsfrågor
Kurs	Koll på läget
Kurs	Koll på läget- häst
Kurs	Bygga för nöt
Kurs	Resurseffektiv och klimatsmart lagring av grönsaker
Kurs	Utfödring växande nötboskap
Kurs	Bete och betesparasiter
Kurs	Kretslopp, markkarta och foderanalys och foderstat
Kurs	Kalvkurs fördjupning
Kurs X 2	Ökad levnadstid och livstidsproduktion mjölkkor
Kurs	Bygga till köttjur
Kurs	Förbättringsarbete i växtodlingen
Kurs	Grovfoder
Kurs	IPM-dag
Kurs	Diflufenikan

Stockholm

Aktivitet	Tema
Kurs x 2	Grovfoderbrist i framtiden
Kurs	Bördighet och erosionskartor
Samverkansaktivitet	LRF möte i Södertälje på temat "tillförsel av näring" 1 april 2019
Mässa	Brunnby

Södermanland

Aktivitet	Tema
Fältvandringar x 2	"Övergödning och vilt"
Samverkansaktivitet	Workshop om Kilaån
Samverkansaktivitet	Vattenveckan på torget i Nyköping
Samverkansaktivitet	Vattenveckan på Danbyholm
Mässa	Brunnby
Info/demo Greppa info	Klimatkonferens i Eskilstuna

Uppsala

Aktivitet	Tema
Fältdagar x 4	Nya perenna grödor, växter i våtmark, m.m. Samarrangemang med eko och ett rikt odlingslandskap
Mässa	Brunnby lantbruksdagar, medverkan i monter
Möte	Avstämning rådgivare och LRF
Möte	Kommunmöte om vattendragsaktiviteter
Seminariedag	Häst

Värmland

Aktivitet	Tema
Fältvandring	Vattendragsvandring

Västmanland

Aktivitet	Tema
Kurs	Fosforstrategi
Kurs	Mellangrödor i växtföljden
Mässa	Brunnby Lantbrukardag i samverkan med övriga länsstyrelser och LRF

Västerbottens, Norrbottens, Jämtlands och Västernorrlands län

Aktivitet Västernorrland	Tema
Fältvandring X 2	Vallfältvandring
Samverkansaktivitet	Fältvandring med Växtskyddscentralen
Aktivitet Jämtland	Tema
Fältvandringar	Vallanläggning och ogräs
Fältvandring	Spannmål och integrerat växtskydd
Fältvandring	Grovfoder
Samverkansaktivitet	Temadag Mat och klimat (november)
Aktivitet Västerbotten	Tema
Inspirationsdag	Foder i alla väder - robusta vallar, samt foderstater vid vallfoderbrist.
Inspirationsdag	Ofarbart? Täckdikning och dikesunderhåll gör det lättare.
Fältvandring, Kulbäcksliden, Vindeln	Vall - teknik, sorter och nytt från forskningen
Fältvandring, Antonssons lantbruk, Bureå	Vall - teknik, sorter och nytt från forskningen
Fältvandring, Mileja lantbruk,	Vall - teknik, sorter och nytt från forskningen
Fältvandring, Wallmarksgården, Drängsmark	Växtskydd, sorter, skador av storfågel
Mässa	Växadagar i Umeå

Västra Götaland

Aktivitet	Aktivitet
Kurs x 5	Växtodlingsträffar – Aktuellt kring växtnäring och växtskydd
Kurs	Vårbruks kick-off, Gröna Klustret Brålanda – God grödetablering, ogräshackning, visning av såmaskiner
Kurs x 3	Bevattningskurser – Tillstånd och anmälan, hydrologi, bevattningsteknik
Kurs x 2	Fälträffar, Underhåll av diken – Regelverk, miljöhänsyn, visning av klippskopa
Kurs x 2	Dränera för säkrare skörd
Kurs	Precisionsodling
Fältvandring	Etablering och utvintringsskador i vall
Fältvandring, Samverkan med LRF	IPM, precisionsodling
Fältvandring, samverkan med Odling i balans	Visning av ogräsharv, nollrutor, SamZoner
Fältaktivitet	Åtgärder för att förhindra att bekämpningsmedel hamnar i vattnet i Lillån

Västra Götaland forts.

Aktivitet	Aktivitet
Fältaktivitet	Åtgärder för att förhindra att bekämpningsmedel hamnar i Lidan
Erfara-träff Eko mjölk	Åtgärder för minskad klimatpåverkan
Artikel Jordbiten	Ökat intresse för Klimatkollen
Artikel Jordbiten	Vårbruks kick off – En mötesplats för att utbyta erfarenheter

Örebro

Aktivitet	Tema
Kurs	Bevattnings- och växtnäringssutnyttjande
Kurs	Växtskydd och gödsel
Kurs	Markavvattning
Kurs	Utfodring vallfoder nöt
Kurs	Potatis- blastdödning IPM
Kurs	Hästar - gödsel, foder och miljö
Kurs	Vattenåtgärder i avrinningsområde
Studieresa	Borgeby fältdagar
Mässa	Brunnby Lantbrukardagar, tema markvård

Östergötland

Aktivitet	Tema
Fältdag	Integrerat växtskydd (fältdag tillsammans med Ett Rikt Odlingsskapskap)
Kurs x 4	Att äga och förvalta diken
Kurs	Koll på klimatet
Kurs	Erfarenheter av udda foderstater till följd av torkan
Kurs	Dränering och underhåll av diken
Kurs	Bevattningskurser
Medverkan LRF-möte x 4	Information om Greppa Näringen
ERFA-grupp	Gödsling av potatis med fokus på skalmognad

Information och marknadsföring

Webbplatser

Greppa Näringen har två webbplatser. Den "blå" sidan, www.greppa.nu, är den publika webbplatsen vilken riktar sig främst till lantbrukare och den "röda" sidan, www.adm.greppa.nu, riktar sig till Greppa Näringens rådgivare. Under 2019 hade den blå sidan 71 654 sessioner och 37 443 användare. 2 691 nya användare av växtnäringsbalansen tillkom på nätet. Under hösten genomfördes och godkändes en förstudie inför arbetet med att modernisera och tillgänglighetsanpassa den publika hemsidan under nästkommande år. Under 2019 hade de röda sidorna 14 429 sessioner och 2 880 användare.

Interaktiva tjänster

Beräkningsverktygen på www.greppa.nu används av Greppa Näringens medlemmar och är ett komplement till rådgivningen ute på gårdarna.

Utnyttjande av de interaktiva tjänsterna:

- Kvävesensorberäkning, beräkning av lönsamhet för att använda traktorburna kvävesensor – 613 sidvisningar
- CropSAT vegetationsindex beräknat från satellitbilder – 1 166 sidvisningar
- Vaxtnäringsbalans/Mina sidor – 2 110 sidvisningar
- Stallgödselkalkyl – 1 928 sidvisningar
- Investeringskalkyl – 1 087 sidvisningar
- Höstrapssnurra, beräkning av kvävegödselgiva i raps – 444 sidvisningar

Nyhetsbrev

Greppa Näringen erbjuder fyra olika nyhetsbrev:

Nyheter – Vi skriver om de senaste nyheterna som rör lantbrukets miljö- och klimatfrågor inom Greppa Näringens verksamhetsområden. Det handlar bland annat om forskningsnyheter, nya möjligheter att söka stöd för miljöåtgärder och intressanta projekt i Sverige eller andra länder. Målgruppen för nyhetsbrev är lantbrukare, rådgivare, tjänstemän och beslutsfattare inom miljöområdet. Under 2019 publicerade vi 82 digitala nyhetsnotiser till 2 460 prenumeranter.

Rådgivarnytt – Syftet är att nå alla aktiva rådgivare inom projektet med viktig information som berör deras arbete med Greppa Näringen. Under 2019 publicerade vi 35 Rådgivarnytt till 692 prenumeranter.

Säsongsnytt – Under säsong är Greppa Näringen ute i fält och följer markens kväveleverans. På så sätt kan lantbrukare få regelbunden rapportering om hur mycket kväve som tagits upp av grödan fram till vetets axgång. Under 2019 publicerade vi 50 Säsongsnytt till fem olika regioner och totalt 1 904 prenumeranter.

Projektnytt – vi skriver om nyheter i projektet Greppa Näringen. Under 2019 publicerade vi tre Projektnytt till 2 360 prenumeranter.

Skrifter

Publikationen "Rekommendationer för gödsling och kalkning" togs fram under året. Fyra faktablad om Klimat togs fram under hösten i samarbete med Agro Väst och Klimat 2030:

- Klimatgaser och kolsänkor
- Foder och klimat
- Gödsel, gödning och klimat
- Nötkreaturens klimatpåverkan

Medlemsbrev

Två fysisidiga medlemsbrev gavs ut, ett i juni och ett i december. Medlemsbreven fokuserade på vad som har hänt inom projektet och nyheter kopplade kring Greppas sakområden. Medlemsbreven trycks och distribueras till ca 14 000 personer.

Press

Greppa Näringen omnämndes i tryckt press 70 gånger, etermedier (radio och TV) 4 gånger och på webben 102 gånger.

Två pressmeddelanden skickades ut under året. Ett pressmeddelande handlade om tilldelning av extra pengar till åtgärder för att minska ammoniakavgång och i det andra berättade vi om den energikartläggning som Greppa Näringen gjort på 800 gårdar i Sverige.

Annonsering

Under våren genomfördes en annonskampanj i Land Lantbruk och Jordbruksaktuellt som uppmanade lantbrukare att ta del av vår rådgivning kring underhåll av diken och dränering samt att vi har information om bevattning. Temat var för mycket och för lite vatten i odlingslandskapet. Vi hänvisade även till LRF:s studiecirlar.

Under hösten genomfördes en annonskampanj som riktade in sig på åtgärder för klimatet. Här fick lantbrukare som till exempel gjort Klimatkollen agera goda exempel. Digital annonsering, så kallade nativeannonser, publicerades i atl.nu och landtlantbruk.se samt tryckta annonser i ATL och Land Lantbruk. Annonseringen ledde till att ATL gjorde ytterligare reportage om "vår" Greppaambassadör som gjort klimatkollen.

Mässor

Greppa Näringen deltog på den nationella mässan Borgeby Fältdagar. Därutöver skedde medverkan i ett antal regionala mässor och utställningar, se länens aktiviteter.

Borgeby Fältdagar är en utomhusmessa som hålls i Skåne veckan efter midsommar. Greppa Näringen delade tält med Jordbruksverket och deltog i den samarrangerade "Gropen". Tema för montern var vatten.

LRF och länsstyrelserna

Under året har vi arbetat för att våra Greppaambassadörer lyfts fram på LRFs hemsidor och medlemssidor samt även internt inom LRF. Producerade artiklar har också återanvänts i Länsstyrelsens publikationer.

Greppa Näringen
omnämndes på webben

102
gångar

Viktig basfakta hålls uppdaterad genom Greppa Näringen

Greppa Näringen utvecklar och håller flera viktiga underlagsmaterial uppdaterade. Dessa används inom rådgivningen, men även vid tillstånd och tillsyn av djurföretag och i andra sammanhang. Ett exempel är beräkningsprogrammet VERA där underlaget och siffrorna för växtnäringsinnehåll och gödselmängder för fjäderfågödsel uppdaterades under 2019. Ett annat viktigt

underlag är publikationen "Rekommendationer för gödsling och kalkning" som ges ut årligen och med beräkningar av olika grödors gödslingsbehov samt allmänt kring strategier för ekonomisk och miljömässig gödsling.

Foto: Alexander Regné

Greppa Näringens medarbetare under 2019

Styrgrupp

Thorsten Rahbek Pedersen, ordförande, Jordbruksverket
Mona Strandmark, Jordbruksverket
Else-Marie Mejersjö, Jordbruksverket
Stefan Carlsson, Länsstyrelserna
Anders Ericson, Länsstyrelserna
Susanne Boe Skåmedal, Länsstyrelserna
Markus Hoffmann, LRF
Anders Richardsson, LRF
Jimmy Larsson, Branschrådet för Lantbrukets
Rådgivningsföretag

Adjungerade

Stina Olofsson, projektledare, Jordbruksverket
Maria Fermvik, biträdande projektledare, Jordbruksverket

Regionsamordnare

Helena Högberg Åkerhielm/Martin Henriksson, Region
Mitt
Maria Källming, Region Öst
Eva Magnusson, Region Väst
Anders Ericson, Region Syd
Hanna Appelros, Region Norr

Saknas på bild Helena Högberg Åkerhielm och Hanna Appelros

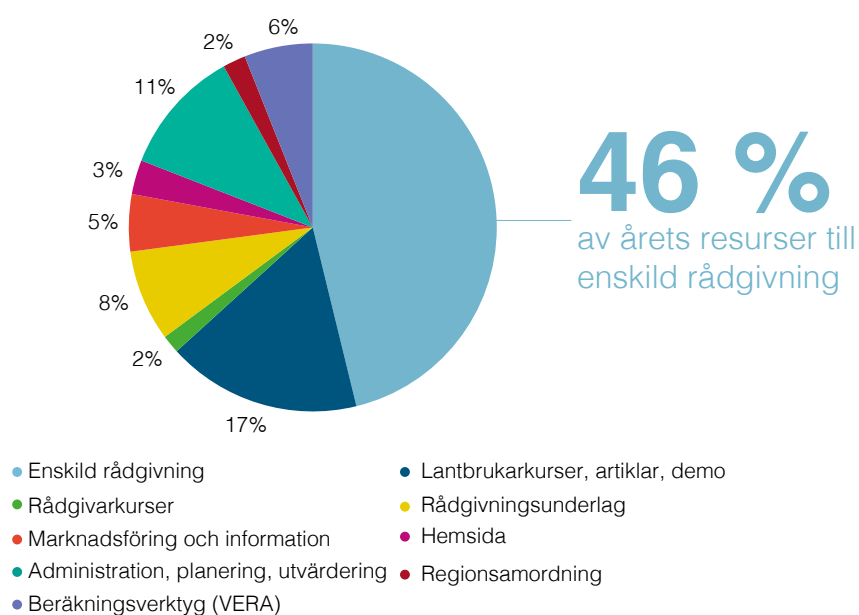
Arbetsutskottets medarbetare

Greppa Näringens centrala arbetsgrupp
Stina Olofsson, projektledare (Jordbruksverket Alnarp)
Tove Mellgren/Karin Hugosson, kommunikationsansvarig
(LRF Stockholm)
Maria Fermvik, bitr. projektledare, administrativt system
(Jordbruksverket Alnarp)
Cecilia Linge, datautveckling, växtnäring
(Jordbruksverket Alnarp)
Emma Hjelm, växtnäring, utvärdering
(Jordbruksverket Alnarp)
Katarina Mattsson, profilmaterial, administration
(Jordbruksverket Alnarp)
Sofie Logardt/Alexander Regné, webbredaktör
(Jordbruksverket Alnarp)
Lis Eriksson, klimat- och husdjursfrågor
(Jordbruksverket Skara)
Maria Stenberg, klimat- och växtnäring
(Jordbruksverket Skara)
Caroline Sandberg, utfodring och växtnäring
(Jordbruksverket Jönköping)
Pernilla Kvarmo, rådgivarkurser, växtnäring
(Jordbruksverket Linköping)
Johan Malgeryd, växtnäring (Jordbruksverket Linköping)
Emelie Andersson, växtnäring (Jordbruksverket Uppsala)
Ulrika Listh, växtnäring (Jordbruksverket Uppsala)

Året i siffror

Enskild rådgivning	21 421 000 kr
Lantbrukarkurser, artiklar, demo	7 800 000 kr
Rådgivarkurser	739 000 kr
Rådgivningsunderlag	3 692 000 kr
Marknadsföring och information	2 140 000 kr
Hemsida	1 580 000 kr
Administration, planering, utvärdering	4 965 000 kr
Regionsamordning	1 088 000 kr
Beräkningsverktyg (VERA)	2 775 000 kr
SUMMA	46 200 000 kr

www.greppa.nu

0771 57 34 56

greppa näringen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden